

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з японської філології
на тему:

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІДИОМ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ

Студентки групи Яп05–21
факультету східної і слов'янської
філології
денної форми навчання
Освітньої програми:
Японська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.069 Східні мови та
літератури (переклад включно),
перша – японська
Стьопіної Варвари Владиславівни

Науковий керівник:
викладач Шепельська Ірина Юріївна

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1	5
ІДІОМИ ТА ЇХ РІЗНОВИДИ	5
1.1 ПОНЯТТЯ ІДІОМИ	5
1.2 ВИДИ СТАЛИХ ВИРАЗІВ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ.....	6
1.3 РІЗНИЦЯ МІЖ 諺 (ことわざ), 慣用句 (かんようく), 故事成語 (こじせいご) ТА 四字熟語 (よじじゅくご)	8
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	12
РОЗДІЛ 2.....	13
ВИКОРИСТАННЯ ЯПОНСЬКИХ ІДИОМ	13
2.1 ПРИКЛАДИ ЯПОНСЬКИХ ІДИОМ, ЇХ ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИКОРИСТАННЯ.....	13
2.2 ІДІОМИ В ЯПОНІЇ.....	20
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	22
ВИСНОВОК	23
АНОТАЦІЯ.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	27

ВСТУП

Актуальність: Ідіома – це стійкий вираз, сенс якого не розкрити, якщо перекласти його складові. Ідіоми дуже складно перекласти, та зрозуміти їх зміст, для розуміння таких виразів потрібно знати особливості мови та культури конкретної країни. В ідіомах закріплені сталі вирази. Це питання актуальне, тому що вивчення ідіом полегшує вивчення іноземної культури та її розуміння. Через ідіоми легше передати настрій, почуття людей. Ідіоми додають краси до мови, щось загадкового та незрозумілого іноземцям. Ідіоми нерідко можна зустріти в повсякденному житті. Найчастіше вони зустрічаються в усній бесіді. Вивчення ідіом, це прекрасна можливість збільшити свій словниковий запас і більш детально познайомитися з іншою країною. Отже, ідіоми є важливими для вивчення іноземної мови.

Мета: визначити значення поняття «ідіома». Дослідити особливості та різновиди японських ідіом. Випадки та ситуації в яких вони використовуються, актуальність в сучасності.

Завдання:

1. Визначити поняття ідіоми.
1. Проаналізувати актуальність ідіом в сучасному світі.
2. Значення ідіом в японській мові.
3. Визначити види ідіом в японській мові.
4. Дослідити особливості використання та функції ідіом.

Об'єктом є ідіоми в японській мові.

Предметом виступає дослідження та використання ідіом в японській мові.

Методи дослідження: у роботі використано описовий метод дослідження, систематизація та класифікація, використано метод порівняння та аналогій.

Наукова новизна полягає в тому, що досліджено ідіоми, як важливу складову кожної мови та культури, використання японських ідіом та класифікація ідіом за структурою та використанням.

Практичне значення курсової роботи полягає в тому, що цю роботу можна використовувати, як матеріал для вивчення курсу "Філологія", "Японська філологія", "Японські ідіоми" у навчальних закладах. Ця робота також може бути використана при створенні проектів на тему "Японські ідіоми".

РОЗДІЛ 1

ІДІОМИ ТА ЇХ РІЗНОВИДИ

1.1 Поняття ідіоми

Ідіома – це сталий вираз, зміст та значення якого не зрозуміти, якщо перекласти вираз повністю. Дослівний переклад зовсім відрізняється від того, який сенс має вираз. Ідіоми існують в усіх мовах, проте можуть мати різні назви. В українській мові нам відоме таке поняття як фразеологізми, це також ідіоми, ті самі сталі вирази, але поняття фразеологізм використовується саме в українській мові. Японські ідіоми або сталі вирази мають декілька назв, та відрізняються одна від іншої в залежності використання або думки, яка в них покладена. Про це ми поговоримо трохи пізніше.

Тобто можна сказати, що ідіоми це вирази які будуть зрозумілі тільки конкретній країні. Ідіоми дуже складно перекласти на іншу мову, бо так можна втратити значення та сенс сталого вираза. Для того щоб правильно перекладати ідіоми необхідно використовувати схожий за значенням вираз, щоб легше зрозуміти та передати зміст конкретної ідіоми. Проте, важливо пам'ятати, що при вивченні іноземної мови, можна легко не помітити ідіоми. Також, не в кожній мові можна знайти схожий за значенням вираз, це через те, що культури країн відрізняється, і щось може бути притаманним тільки конкретній країні.

Наведемо приклад однієї ідіоми. 花より団子 (はなよりだんご), що перекладається, як «данго краще квітів». Ця ідіома виникла внаслідок відомої події в Японії お花見 (おはなみ), тобто милування сакурою. Данго це солодощі, які дуже популярні в Японії, а особливо під час цвітіння сакури. Ця ідіома означає, що акцент робиться на практичності та користі, а не на зовнішньому вигляді. Тобто можна зрозуміти, що ця ідіома критикує людей яких не дуже цікавить естетика. Наприклад, я голодний, тому краще з'їсти данго ніж милуватися красою квітів. Труднощі перекладу виникають в тому, що щось

притаманне конкретній країні, як солодощі данго та милування квітами сакури. Не в кожній мові, зможуть знайтися ідентичні за значенням ідіоми.

Ідіоми в японській мові є дуже важливими. Їх можна зустріти як у звичайній розмові, так і у різноманітних фільмах та культурних або розважальних телепередачах. Вони є частиною повсякденного життя. Ідіомам навчають змалку, і це є невід'ємною частиною японської мови. В Японії дуже важливо знати сталі вирази при складанні вступних іспитів. Також, сталі вирази збагачують мову, надають краси, та передають ставлення мовця до чогось.

І хоча багато з ідіом були створені дуже дуже давно, вони все ще повчають нас зараз, тим самим допомагають нам у майбутньому.

1.2 Види сталих виразів в японській мові

В японській мові є декілька видів сталих виразів, які можуть нести в собі щось повчальне, або можуть мати іронічний відтінок. Існують звичайні ідіоми, історичні ідіоми та прислів'я. Всі ці сталі вирази не є однаковими, вони мають деякі відмінності. Також, в японській мові є ідіоми, які складаються тільки з кандзі, та походять з китайських приказок. Вони можуть складатися від двох до чотирьох ієрогліфів. Їх легко відрізнити від попередньо вказаних сталих виразів. Також, важливо не сплутати такі вирази з китайськими прислів'ями, бо деякі ієрогліфи можуть мати різне значення, тому можна втратити сенс усього вираза.

В японській мові розрізняють такі види сталих виразів:

1. 諺 (ことわざ) це прислів'я, які повчають нас мудрості.

2. 慣用句 (かんようく) це ідіоми.

慣 (かん) – звичайний

用 (よう) – використовувати

句 (く) – фраза

Тобто дослівно 慣用句 (かんようく) означає використання звичайної фрази. Такі ідіоми зазвичай пов'язані з природою та мають відтінок повчання. Зазвичай ці вирази несуть в собі щось повчальне та загально прийняте.

3. 故事成語 (こじせいご) це історичні ідіоми, вони походять з конкретної історичної події та мають свою історію створення.

4. 四字熟語 (よじじゅくご) це чотирьохбуквена ідіома. Це японські сталі вирази, які складаються з чотирьох ієрогліфів, тобто з кандзі. Вони є різновидом історичних ідіом 故事成語 (こじせいご). Багато з таких виразів походять з китайських прислів'їв та літератури. Такі вирази не обов'язково складаються з чотирьох кандзі, вони можуть складатися з трьох або двох ієрогліфів. Тому називаються вони відповідно за кількістю кандзі. Трибуквена ідіома 三字熟語 (さんじじゅくご) та двобуквена ідіома 二字熟語 (にじじゅくご). Різниці між ними не багато, але слід зауважити, що різниця не тільки в кількості ієрогліфів. Трибуквені або двобуквені ідіоми зустрічаються рідко на відміну від чотирьохбуквених ідіом. До того ж треба зазначити, що велика кількість цих ідіом, не є ідіомами як такими. Більшість з них є складними словами, які не мають нічого спільного зі сталими виразами, які несуть в собі повчальний зміст. Складні слова – це слова, які мають декілька основ, зокрема дві основи. В японській мові вони складаються з двох чи більше кандзі. Утворюються такі складні слова додаванням різних ієрогліфів, які можуть використовуватись, як окреме слово. Так наприклад слово 出来事 (できごと), трибуквена ідіома, яка перекладається, як подія, та складається з різних ієрогліфів. Використані кандзі в слові 出来事 (できごと) – подія:

出 (しゅつ) – означає виходити, з'являтися, відбуватися.

来 (くる) – має значення приходити.

事 (こと) – це річ або справа.

Тобто нескладно здогадатися, що 出来事 (できごと) це подія, яка відбувалася колись або відбудеться. Також, важливо зазначити, що читання двобуквених чи трьохбуквених ідіом може відрізнитися від слів з яких вони утворені.

Отже, якщо вираз складається з чотирьох ієрогліфів це 四字熟語, якщо з трьох це 三字熟語, а якщо з двох то це 二字熟語. Так як такі вирази складають тільки з кандзі, з цього можна зробити висновок, що такі вирази створені не за

правилами японської граматики. А тому через відсутність граматики, можна не зрозуміти, до якої частини мови належать слова з вираза.

5. 言い習わし (いいならわし) прислів'я або висловлювання, які несуть в собі частину правди і є більш буквальними. Різниця між 言い習わし (いいならわし) та 諺 (ことわざ) немає. Можна сказати, 言い習わし (いいならわし) є синонімом. Це також стали вирази, які чомусь навчають.

1.3 Різниця між 諺 (ことわざ), 慣用句 (かんようく), 故事成語 (こじせいご) та 四字熟語 (よじじゆくご)

Але в чому різниця між 諺 (ことわざ), 慣用句 (かんようく), 故事成語 (こじせいご) та 四字熟語 (よじじゆくご)? Різницю між ними складно помітити, проте вона є, і важливо її зрозуміти.

諺 (ことわざ) це вираз, який може складатися з двох або більше слів та навчає нас мудрості. Головна думка в таких виразах, це передати іншим, що важливе та корисне для нашого життя. Тому такі стали вирази створені на основі життєвого досвіду. Наприклад, прислів'я 鵜の真似をする鳥 (うのまねをするからす) має переклад «ворон, який імітує баклана», або якщо більш точніше, то «ворон, який наслідує поведінку баклана». Це прислів'я означає наслідувати поведінку інших, але не знати своєї сильної сторони та навичок. Це може призвести до певного провалу, та ускладнити життя. Не треба в точності наслідувати когось, бо кожен може мати як сильні, так і слабкі сторони. Також, іноді прислів'я можуть бути як попередження про небезпеку. Деякі вирази мають іронічний відтінок та виражають психологію життя.

慣用句 (かんようく) це такі стали вирази, які більше схожі на ідіоми, до яких ми усі звикли. Вони мають зовсім інше значення на відміну від дослівного перекладу. Також, слід зазначити, що одна з головних відмінностей між 慣用句 (かんようく) та 諺 (ことわざ), це те, що 慣用句 (かんようく) не відокремлюються від конкретного речення в якому цей вираз використовується. А 諺 (ことわざ) можуть існувати, як окремий вираз. Багато сталих виразів 慣用句 (かんようく)

пов'язані зі словами людського тіла. Причиною цього є те, що так простіше передати стан та почуття людей. А тому використання 慣用句 (かんようく) є чимось звичним та зрозумілим у повсякденному житті. Наприклад, 頭を冷やす (あたまをひやす) перекладається, як «охолодити голову». Означає заспокоїтися та розслабитися. Ідіома 声を潜める (こえをひそめる) перекладається, як «приховати голос». Не складно зрозуміти, що ця ідіома означає говорити тихіше. Зазвичай, ця ідіома використовується, щоб сказати людині, щоб вона говорила тихіше та не заважала іншим. Можна зробити висновок, що вирази 慣用句 (かんようく) прикрашають японську мову. В усній бесіді можна замінити прості слова на ідіоми, і це буде виглядати набагато гарніше та емоційніше.

故事成語 (こじせいご) це історичні ідіоми, які були засновані на конкретній історичній події. Кожна з таких ідіом має свою історію, і несе в собі щось повчальне ще з давніх часів. Більшість таких ідіом походять від китайських прислів'їв та літератури. Ці ідіоми не дуже відрізняються від прислів'їв 諺 (ことわざ), крім того, що 故事成語 (こじせいご) походять від китайської літератури. Але, 故事成語 (こじせいご) та 諺 (ことわざ) використовується з тією самою метою, навчити нас мудрості. Наприклад, історична ідіома 井の中の蛙大海を知らず (いのなかのかわずたいかいをしらず)

井の中の (いのなかの) – в колодязі

蛙 (かえる) – жаба

大海 (たいかい) – океан

知る (しる) – знати

Перекладається, як «жаба в колодязі не знає океану». Ця ідіома походить з китайської літератури. Сенс у тому, що жаба не може знати та розуміти щось про море, бо вона замкнена в межах колодязя. Вона не може все знати про море, бо ніколи там не була. Ця ідіома про людей, які думають, що все знають, проте не мають конкретного досвіду. Як на прикладі жаби та море, не достатньо лише почути про існування моря, необхідно побачити все власними очима.

Різновид історичних ідіом – це чотирьохбуквені ідіоми, японською мовою – 四字熟語 (よじじゅくご). Крім того, що ці ідіоми можуть мати свою історію, вони також походять від китайських прислів'їв, приказок або літератури. Такі сталі вирази можуть мати відмінності від оригіналу, через різні значення. Але, головною особливістю та рисою чотирьохбуквених ідіом є те, що вони складаються тільки з чотирьох ієрогліфів. Проте кожен ієрогліф, в конкретному сталому виразі, може мати окреме значення. Наприклад, ідіома 十人十色 (じゅうにんといろ) складаються з таких ієрогліфів:

十 (じゅう) – десять.

人 (ひと) – людина.

色 (いろ) – колір.

Переклад цього сталого виразу «десять людей – десять кольорів».

Ця ідіома означає що кожна людина має свій характер, свій смак та свою думку.

Бо кожна людина індивідуальна, тому кожній людині свій колір.

Тобто, цю ідіому можна замінити такими простими словами як "індивідуальність", "особистість" та "смак".

Ось ще одна дуже цікава ідіома 花鳥風月 (かちょうふうげつ), яка складається з таких ієрогліфів:

花 (はな/か) – квіти

鳥 (とり/ちょう) – пташки

風 (かぜ/ふう) – вітер

月 (つき/げつ) – місяць

Дослівний переклад цієї ідіоми: "квіти, пташки, вітер, місяць". Цікаво є те що в цьому сталому виразі використано лише китайське читання та відсутнє використання правил японської граматики. В українській мові немає ідентичної за значенням ідіоми або прислів'я. Використати цей вираз можна, як словосполучення "краса природи". В Японії краса є чимось простим та в той же час дивовижним. Особливість японської краси є те що в неї немає нічого незвичайного. Японці бачать красу у звичайних та повсякденних речах, такі як

природа. Саме тому ця ідіома може бути використана для позначення чогось гарного та красивого, як краса природи.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

В японській мові існує декілька видів фразеологічних зворотів. 諺 (ことわざ), 慣用句 (かんようく), 故事成語 (こじせいご) та 四字熟語 (よじじゆくご). Кожен з цих видів має характерні особливості при використанні. Ці ідіоми можуть також відрізнятися за походженням. Так наприклад 諺 (ことわざ) це ідіоми, які несуть в собі повчальний зміст. Іноді можуть використовуватися, як вираження емоцій, та ставлення мовця до певної ситуації. 慣用句 (かんようく) це також ідіоми, просто на відміну від 諺 (ことわざ) такі ідіоми не можуть використовуватися окремо від загального речення. 故事成語 (こじせいご) це історичні ідіоми, які походять з давньої літератури або з певної історичної події. Також такі ідіоми можуть складатися тільки з ієрогліфів та мати назву 四字熟語 (よじじゆくご), тобто чотирьохбуквені ідіоми. Через те, що такі ідіоми складаються тільки з ієрогліфів, та в них відсутні правила японської граматики, можуть виникнути труднощі при перекладі.

РОЗДІЛ 2

ВИКОРИСТАННЯ ЯПОНСЬКИХ ІДІОМ

2.1 Приклади японських ідіом, їх особливості та використання.

Японські ідіоми є дуже різноманітні. Використовуються сталі вирази, як на письмі так і в усній формі. Вони можуть мати вигляд звичайного речення, а деякі можуть складатися тільки з конкретної кількості ієрогліфів. Значення деяких таких фразеологічних виразів нескладно зрозуміти. Проте в японській мові існує безліч сталих виразів, значення та сенс, яких не зрозуміти, навіть при перекладі. Головною особливістю сталих виразів є те, яку функцію вони виконують. Ідіоми можуть нести в собі повчальний зміст, надавати поради, виражати насмішки, жарти, мати емоційне забарвлення, а також вони можуть використовуватися для того, щоб описати ситуацію, стан предмета або явища, підкреслити ставлення до певної події, предмета, особи. Саме тому, було б цікаво дізнатися в яких випадках використовують ці вирази, чи є вони повчальними, чи несуть в собі якесь інше значення, а також вказати українські відповідники до цих сталих виразів. Тому розберемо найцікавіші ідіоми за їх використанням.

Розглянемо один із найцікавіших варіантів використання сталих виразів. Ідіоми, які несуть в собі повчальний зміст, виражають психологію, життя, та менталітет народу. Вони можуть суттєво відрізнятися від тих фразеологічних зворотів, які використовуємо ми, тому що в ці сталі вирази покладено світосприйняття та мислення конкретної країни, з іншими традиціями. Наведемо приклад ідіом з повчальним змістом:

武士は食わねど高楊枝 (ぶしはくわねどたかようじ)

武士 (ぶし) – самурай, воїн

食べない (たべない) – не їсти

高い (たかい) – високо

楊枝 (ようじ) – зубочистка

Навіть якщо самурай не поїв, він високо тримає зубочистку. Означає, що треба пишатися та не здаватися, навіть якщо ви знаходитесь в скрутному становищі. До цієї ідіоми є український відповідний фразеологізм – сильний духом або непохитний духом.

雨垂れ石を穿つ (あまだれいしをうがつ)

雨垂れ (あまだれ) – крапля дощу

石 (いし) – камінь

穿つ (うがつ) – проколоти, пробивати, пронизувати

Крапля дощу, яка пронизує камінь. Навіть якщо ви з самого початку були слабкими, не здавайтесь, і ви зможете досягти поставленої мети. Це історична ідіома, з повчальним змістом. Хоча ця ідіома є досить давньою, вона є досі актуальною в наш час.

虎穴に入らずんば虎子を得ず (こけつに入らずんばこじをえず)

虎 (とら) – тигр

虎子 (こじ) – тигрєня

穴 (あな) – печера

入る (はいる) – заходити

得る (える) – отримувати

Якщо не зайдеш в лігво тигра – не отримаєш тигрєня. Не ризикуючи – нічого не отримаєш. Також означає, що людина, яка нічого не робить, нічого не отримає.

В українській мові є схожий за значенням фразеологізм: під лежачий камінь вода не тече.

雨降って地固まる (あめふってじかたまる)

雨 (あめ) – дощ

降る (ふる) – йти (про опади)

地 (ち/じ) – земля, ґрунт

固まる (かたまる) – міцніти

Земля міцнішає після дощу. Тобто ця ідіома означає, що попри всі негаразди, які нам доводиться проходити, ми також отримаємо досвід та стаємо сильнішими. В цій ідіомі наведено таке природне явище, як дощ. Під час дощу земля стає вогкою, але після того як він проходить, то все висихає та стає міцним.

塵積もりて山となる (ちりつもりてやまとなる)

塵 (ちり) – пил

積もる (つもる) – накопичувати

山 (やま) – гора

なる – ставати

З часом накопичений пил стає горою. Ця ідіома констатує факт, що якщо відкласти будь-яку маленьку проблему, то згодом вона стає великою проблемою, з якої складно розібратися. Тому, ця ідіома повчає нас, не відкладати справи на потім, бо для їх вирішення знадобиться ще більше часу ніж раніше.

Наступні ідіоми за використанням, це ідіоми, які підтверджують або констатують факти. Такі ідіоми є більш розповсюдженими при використанні. Вони також можуть мати відтінок повчання, але є більш конкретними, бо вказують на загальноприйнятий факт. Наприклад:

猿も木から落ちる (さるもきからおちる)

猿 (さる) – мавпа

木 (き) – дерево

落 (おちる) – падати, зазнати невдачі

Навіть мавпи падають з дерев. Як, ми всі знаємо, мавпи дуже вміло пересуваються по деревах, проте, це не означає, що вони ніколи не падають з них. Так само і люди, ми можемо помилятися, навіть якщо ми є "майстрами своєї справи". Тому ця ідіома означає, що навіть той, хто досконало володіє чимось, може помилятися. Використовувати цю ідіому можна у різних випадках, проте, особливо вживаною, вона може бути серед іноземців. Наприклад, коли людина розмовляє з носіями іноземної мови, та робить граматичні помилки. Або можна використати, цю ідіому, щоб підбадьорити співрозмовника, який засмутився, через свої помилки. Але важливо пам'ятати, що ця ідіома не означає, що ви погані в якійсь справі. Цей вираз саме позначає, те, що ми маємо навички в чимось, проте іноді можемо помилятися. Також, в японській мові є синоніми до цієї ідіоми, наприклад 河童の川流れ (かっぱのかわながれ) – навіть Каппу може знести течія річки. Каппа це міфологічна істота, яка живе в річках та добре плаває. Тому ця ідіома, позначає те саме – людина, яка знається на своїй справі, може зазнати невдачі. В українській мові до цих ідіом є відповідник: кінь з чотирма ногами та спотикається.

猫に小判 (ねこにこばん)

猫 (ねこ) – кіт

小判 (こばん) – це давні японські монети, які мають овальну форму

Монети для kota. Цей вираз означає, що щось є марним, для людини, яка цього не розуміє та не цінує. Це, як дарувати літній людині телефон, проте вона не вміє їм користуватися. Важливо не сплутати значення цієї ідіоми. Ми не можемо сказати цей фразеологічний вираз людині, щоб підкреслити, що, наприклад, їй не підходить одяг. Тобто, ця ідіома не використовується, для позначення зовнішнього вигляду. Вона лише підкреслює, що якийсь вчинок може бути марним для чогось. Бо коту непотрібні гроші, вони для нього будуть марними. В

японській мові є безліч аналогічних виразів, але найбільш вдалим та популярним є саме 猫に小判 (ねこにこばん) – монети для kota. В українській мові є відповідні фразеологізми: розсипати бісер перед свиньми або хліб переводити.

蛙の子は蛙 (かえるのこはかえる)

蛙 (かえる) – жаба

子 (こども) – дитина

Дитина жаби – теж жаба. Означає, що хоч ми всі і різні, проте маємо схожий характер, як у наших батьків. Ця ідіома використовується для того, щоб вказати людині на те, що вона має схожі риси характеру, або зовнішність, як у її батьків. Також цей сталий вираз вказує, що наші вчинки можуть бути схожими за вчинками наших батьків. В японській мові існує багато синонімів до цієї ідіоми, наприклад, 親に似た亀の子 (おやに似たかめのこ) – черепашата схожі на своїх батьків, 瓜の蔓に茄子はならぬ (うりのつるになすびはならぬ) – на динній лозі баклажан не росте. В українській мові є такі відомі фразеологізми, як яблуко від яблуні недалеко падає, яка яблуня – такий і плід, а також вирази: яка мати, така й дочка та який батько, такий син.

鯛も一人はうまからず (たいもひとりほうまからず)

鯛 (たい) – тай або японський морський лящ

一人 (ひとり) – один, наодинці

うまからず – несмачний

Навіть тай наодинці не смачний. Вважається, що японський морський лящ, є однією з найбільш смачних риб. Але дійсно він буде таким смачним, якщо ти будеш куштувати його один? Звідси і походить цей сталий вираз. Навіть якщо у вас все є, ви маєте багато можливостей, але не маєте гарної компанії, близьких друзів, ви втрачає дорогоцінні спогади.

Наступні ідіоми описують ситуацію, події або предмет. Деякі речі можна пояснити простими словами, проте іноді це пояснення може займати час. Саме тому можна коротко пояснити та описати певну подію або ситуацію за допомогою сталих виразів. Також, такі сталі вирази використовуються для того, щоб надати емоційного забарвлення, та виразити ставлення людини до чогось. Розглянемо наступні ідіоми:

竜頭蛇尾 (りゅうとうだび)

竜 (りゅう) та 頭 (あたま) – голова дракона

蛇 (へび) та 尾 (おび) – хвіст змії

Це чотирьохбуквена ідіома, яка має переклад "голова дракона та зміїний хвіст". Значення цієї ідіоми – очікування не було виправдано. Або може також означати, що на меті була поставлена велика ціль, проте виявилось, що все не так грандіозно, як вважалося. Тому в цій ідіомі протиставляється голова дракона, як щось велике, та зміїний хвіст, як щось маленьке та незначне. Наведемо приклад: ви планували прочитати цікаву та популярну книгу, проте, як виявилось, ця книга не така цікава, як про неї казали інші. これは竜頭蛇尾な本です (これはりゅうとうだびなほんです) – ми можемо використати цю ідіому, як означення, до слова книга. Також, ця ідіома може вказувати на роздратування та несхвалення. Відповідники в українській мові: чекати з моря погоди, або кидати слова на вітер.

餅は餅屋 (もちはもちや)

餅 (もち) – мочі або рисові тістечка

餅屋 (もちや) – магазин який спеціалізується на продажі та виготовлені рисових тістечок

Ця ідіома перекладається, як мочі з магазину мочі. Мочі це японські солодощі, які мають округу форму, та виготовляються з клейкого рису. Ці тістечка досить

складно зробити, тому з цього і походить ідіома, що краще купити їх в магазині. Ця ідіома, є досить простою за значенням: кожна річ має свого знавця. Тобто, це як тістечка мочі, які краще купити в спеціалізованому магазині, ніж купити деінде чи зробити самому. Ця ідіома може використовуватися для того щоб позначити, конкретну людину, як фахівця та спеціаліста своєї справи. Українські відповідники: майстер своєї справи, мастак свого діла, віртуоз своєї справи, знатися на своїй справі, кожному своє.

猫を被る (ねこをかぶる)

猫 (ねこ) – кіт

被 (かぶる) – надягати на голову

Одягнути kota на голову. Здаватися добрим або дружнім. Використовується для того щоб вказати, що якась людина робить вигляд доброї та хорошої особи, але насправді такою не являється. В цій ідіомі кіт порівнюється з чимось добрим, хорошим та милим, проте за характером ці тварини є досить вередливими та нахабними. Ідіома "одягнути kota на голову" може використовуватися замість того, щоб сказати, що певна людина є не дуже хорошою ніж здається. В українській мові є відповідник: вовк в овечій шкурі.

朝飯前 (あさめしまえ)

朝飯 (あさめし) – сніданок

前 (まえ) – перед

Перед сніданком. Означає, що щось є настільки легким, що можна це зробити навіть до сніданку. Тобто використовуються, як означення для певної дії. Можна використовувати замість слова легко або легкий. Наприклад, この宿題は朝飯前です (このしゅくだいはあさめしまえです) – це домашнє завдання було дуже легким. В українській мові є схожі вирази: дрібниці або простіше простого.

亀の甲より年の劫 (かめのこうよりとしのこう)

亀の甲 (かめのこう) – панцир черепахи

年の劫 (としのこう) – роки, довгі роки, довгий життєвий шлях

Старший за панцир черепахи. Як ми знаємо, більшість черепах живуть близько до ста років. Саме тому, ця ідіома використовується для позначення людей, які набули досвіду та мудрості з роками. Українській фразеологізм схожий за значенням до цієї ідіоми: мудрість нам дають прожиті роки.

Всі ці ідіоми можна замінити простими словами, які не мають емоційного забарвлення. Проте, саме ідіоми несуть в собі настрій та емоції по відношенню до певної ситуації.

2.2 Ідіоми в Японії

Ідіоми або, як ми ще звикли їх назвати фразеологізми, тобто стійкі вирази, в які покладено конкретну думку, є дуже важливими не тільки в Японії, але й у всьому світі. Стійкі вирази присутні в кожній мові та країні. Іноді ми навіть не помічаємо використання ідіом. Зазвичай вони використовуються для того, щоб зробити акцент на чомусь, показати своє ставлення до чогось, а найголовніше описати ситуацію в більш короткій формі.

Не існує мови, в якій немає ідіом або стійких виразів. Це тому, що в основну цих фразеологічних зворотів покладено також частину історії та культури мови країни. Як, ми знаємо, традиції в Японії є дуже важливими. Хоч Японія є дуже розвинена країна, вона не нехтує своїми традиціями та культурою. Саме тому ще змалку японські школярі вивчають сталі вирази, які походять ще з давніх часів. Ідіоми в Японії вивчають з початкової школи. Вони зустрічаються на різних іспитах, та навіть при вступу до вищого навчального закладу. Використовується ідіоми в усній та письмовій формі. Ми можемо зустріти ідіоми не тільки в усній бесіді, а й в різних телешоу, фільмах, мультфільмах та серіалах.

Ідіоми надають краси до усного мовлення, підкреслюють ставлення до певної ситуації чи події, та виражають наші емоції.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Особливості використання фразеологічних зворотів, полягають в тому, з якою метою вони використовуються. Тобто, ідіоми можуть використовуватися для того, щоб підкреслити інформацію, показати співрозмовнику наше ставлення до певної ситуації, виразити свої емоції, надати поради. Також важливо є те, що за допомогою ідіом ми можемо простіше пояснити та описати певні події, ситуації, предмет чи явища. Ідіоми несуть в собі частину історії та культури певної країни. Вони збагачують мову. Саме тому, ідіоми є важливим не тільки в Японії, але й в кожній культурі та країні.

ВИСНОВОК

Ми вже знаємо, що ідіоми або фразеологічні звороти є сталими виразами, тобто використовуються вони без змін, та мають зовсім інше значення при повному перекладі сталої фрази. Ідіоми використовуються на письмі та в усній формі. Вони можуть використовуватися в реченнях, або можуть бути самостійним виразом. Ми визначили та дослідили види японський сталих виразів. Існує чотири види японських ідіом: 諺 (ことわざ), 慣用句 (かんようく), 故事成語 (こじせいご) та 四字熟語 (よじじゅくご). Кожен з цих сталих виразів має характерні ознаки та особливості при використанні. 諺 (ことわざ) це вирази, які наголошують нам на щось важливого та корисному. Використовується зазвичай, як рекомендації, попередження, або порада. 諺 (ことわざ) дуже схожі до 慣用句 (かんようく), але є більш повчальними. 慣用句 (かんようく) є виразами, які мають характерне емоційне забарвлення, та виражають наше ставлення до ситуації або предмета. Тому саме такі сталі вирази пов'язані з природою, тваринами та частинами людського тіла. Це пояснюється тим, що для нас є більш зрозумілі повсякденні речі, тому і простіше передавати емоції та наше відношення до певної події. 故事成語 (こじせいご) це історичні ідіоми, які висловлюють свою мудрість на основі історичних подій або давньої літератури. Тобто 故事成語 (こじせいご) хоч і схожі до 諺 (ことわざ), але вони мають історичний відтінок та іноді походять з давньої літератури. Існують також чотирьохбуквені ідіоми 四字熟語 (よじじゅくご), які є різновидом історичних ідіом 故事成語 (こじせいご). Головною особливістю цих чотирьохбуквених ідіом є те, що вони складаються тільки з ієрогліфів та мають лише повчальний зміст. Тому відрізнити ці сталі вирази від інших набагато простіше. Окрім того, що такі ідіоми повністю складаються з кандзі, ці сталі вирази, також можуть мати китайське читання та зовсім не відповідати японській граматиці. Також ці ідіоми поділяються на трибуквені ідіоми, які мають назву 三字熟語 (さんじじゅくご) та двобуквені 二字熟語 (にじじゅくご). Різниці між ними при використанні немає, окрім того з

якої кількості ієрогліфів складається сталий вираз. Але більшість з цих трибуквених та двобуквених ідіом, не є ідіомами взагалі. Вони можуть використовуватися, як звичайне словосполучення або складні слова, які складаються, з декількох основ.

Особливості полягають в тому, що використовуватися ці сталі вирази можуть для того, щоб підкреслити своє ставлення до певної події, предмета, особи, надати пораду, поділитися мудрістю, а також додати емоційне забарвлення усьому реченню або фразі. Важливо також те, що деякі ідіоми можуть скоротити час на позначення та опис певної ситуації. Іноді навіть більш зрозуміло донести нашу думку до співрозмовника. Ми виділили три основних види використання японських ідіом: ідіоми з повчальним змістом, ідіоми з конкретними фактами та описові ідіоми. Ідіоми з повчальним змістом навчають нас мудрості. Такі ідіоми використовуються, як рекомендації та спонукання до певної дії. Вони також можуть застерегти нас від неправильних дій. Існують ідіоми з конкретними фактами. Такі ідіоми опираються на отриманий вже досвід, загальноприйнятий факт, хоча і не спонукають до певних дій. Описові ідіоми використовуються для того, щоб описати певний предмет або ситуацію, або вказати наше ставлення до чогось. Ми також визначили відповідні фразеологічні звороти в українській мові. До більшості японських ідіом можна знайти аналогічний український фразеологізм. Це пояснюється тим, що хоч країни є різними, але мудрість є схожою, хоч і виражається вона по-різному. Японські ідіоми мають специфічні поняття, які є унікальними тільки для японської мови та культури.

В Японії ідіоми є невід'ємною частиною повсякденного життя. Зустрічаються сталі вирази будь-де. Також важливість ідіом в Японії підкреслює те, що існують обов'язкові екзамени, які показують рівень знання фразеологічних зворотів. Ці екзамени зустрічаються в молодшій, середній та в старшій школі, та навіть при вступі до вищих навчальних закладів. Ідіоми походять ще з давніх часів, вони несуть собі особливості культури та історію країни. Саме тому, знання ідіом високо цінується та шанується в Японії.

Ідіоми є невід'ємною частиною мови кожної культури та країни, бо відтворюють менталітет народу, її самобутність та збагачують і надають краси мові.

АНОТАЦІЯ

イディオムとは、完全に訳しても意味が違う表現です。このような表現を翻訳する際には、その表現が生まれた国の文化を理解する必要があります。イディオムは、書くことと話すことで使用されます。このような日本語の表現は、諺、慣用句、故事成語、四字熟語に分類されると判断しました。これらのタイプはすべて、意味と用途が異なります。イディオムの使用の特徴は、何かに対する私たちの態度を示すこと、物や出来事を説明するために使用されること、または感情的な色を持つことができることです。

イディオムは日本語において非常に重要な役割を果たします。そのため、日本ではイディオムは学校で習います。

イディオムは、人々の考え方を伝えるため、すべての文化の重要な部分です。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Т.К. Комарницька, К.Ю. Комісаров Сучасна японська літературна мова, 1 том, Київ, Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012.
2. Т.К. Комарницька, К.Ю. Комісаров Сучасна японська літературна мова, 2 том, Київ, Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012.
3. О.І. Бондар, І.П. Бондаренко Лінгвокраїнознавство Японії, Київ, Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012.
4. В.Д. Ужченко, Д.В. Ужченко Фразеологічний словник української мови, видавництво «Освіта», Київ, 1998.
5. <https://idiom-encyclopedia.com/>